

عنوان مقاله:

نقش منزلت معماری سکوت در حس مکان قدسی مساجد ایران با نگاهی به نقش کف سازی

محل انتشار:

اولین همایش ملی کیفیت در فضاهای معماری و شهری (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

سپیده اصلان - دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

محمد باقری - استادیار دانشگاه زنجان، دانشکده مهندسی، گروه معماری

خلاصه مقاله:

سکوت فریاد معرفت و یکی از کلید واژگان عزیمت در طریق وصل به آستان کبرایی است. ناگفته پیداست که پیش نیاز و سرآغاز تفکر، سکوتی است که با تزکیه و تصویه ذهن از اوهام و اباطیل همراه باشد. آنچنان که حکیمان گفته اند: صمت، جوع، سحر، خلوت و ذکر به مدام ناتمان جهان را کند این پنج تمام. این معنا به شکلی متعادل و بدون ارجاع به رهبانیت و گوشه گیری و انزوا از جامعه در معماری سکوت مسجد ایرانی متبلور است. حس قدسی مکان را با غوغا و بلوا میانه ای نیست و بلکه سکوتی اندیشمندانه است که درک معانی باطنی را از ظواهر متین، سنگین، موقر و نشانه شناسانه نهفته در نمادها و نشانه ها و نوشته های قرآنی کتیبه ها و نقش پردازی های انتزاعی هندسی و پیچک های تداعی گر گلستان های بهشتی امکان پذیر می سازد. همچنین سقف گنبدی آسمانه گون مسجد اثری استعلاایی و فرارونده بر حس مخاطب ساکن معتکف حریم بارگاه مسجد دارد. اما در این میانه نقش کف سازی مسجد در حس قدسی مکان کمتر اندیشه ورزی شده است. معماری سکوت، فرا معیاری است برای در انداختن طرح مسجد و از جمله کف سازی است. حتی حیات مسجد صرفا یک حوض آب خوش تناسب برای اعتدال هوا و وضو ساختن دارد. لذا در حیاط و کف مسجد کمتر پوشش گیاهی استفاده می شود تا سطح نمازگاه محدود نشود. کف مسجد پای در زمینی مقدس دارد که ستونی برافراشته به سمت آسمان معنا است. کف مسجد جایگاه اندیشه ورزی و تدبیر در عالی ترین مضامینی است که در ذهن مسلمان متصور است. حتی اگر مسجد مخروبه شد و نیاز به آبادی مجدد داشت به سختی می توان مکان آن را جابه جا کرد. در این تحقیق ابتدا به تبیین و توضیح هنر قدسی پرداخته شده است و سپس به نقش عوامل کالبدی و عوامل شناختی انسان در رابطه با کف های معماری و تاثیر آن را بر ایجاد حس مکان در معماری مساجد پرداخته شده است. در این منظر عوامل کالبدی موثر در کف بر روی ادراک و حس مکان عواملی چون تضاد، بافت، بو، جنس، رنگ، نور و عوامل ادراکی و شناختی تحلیل شده اند

کلمات کلیدی:

کف معماری، حس مکان قدسی، عوامل کالبدی، عوامل شناختی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/914392>

